

Rashonden in grootmoeders tijd...

De GROEP Shelties 'VAN Euskara'

Vier Shelties op de show in Arnhem, juni 1938. Eén van hen is Harro van Euskara, een driekleur reu, die het kampioenschap wint.

Het duikt onverwacht op: een stapeltje negatieven in een doosje met het jaartal '38 erop. De (amateur) fotograaf die de zwart-wit kiekjes van honden op een tentoonstelling maakt is Arthur Weisz. Hij is in 1903 in Berlijn geboren, vestigt zich in 1932 in Voorthuizen en vertrekt na 1946 naar Brazilië...

Na lang speuren wordt, aan de hand van showuitslagen in oude tijdschriften, de naam en de locatie van de tentoonstelling gevonden. We schrijven 24 juli 1938 – een zomer-

se dag – en het gaat om de Kampioenschapstentoonstelling van de K.C. Arnhem, gehouden in de tuin van gebouw 'Muis Sacrum' in Arnhem. Er zijn die dag 412 honden

ingeschreven, waaronder 3 Shelties (Shetland Sheepdogs).

De verslaggever legde in 1938 de tentoonstelling in Arnhem aldus vast in 'De Hondenwereld': 'De

tentoonstelling te Arnhem legde een zware taak op de schouders van eenige keurmeesters, die zeer veel honden te beoordeelen kregen, doch dankzij de vlotte organisatie, kon het programma toch nog volledig worden afgewerkt. Het keurmeesterscorps bestond ditmaal uit de dames Bontekoe en de Wit en de heren Alofs, Bebelaar, te Boekhorst, Fokker, de Groot, Harms, Hensel, Jüngeling, Krebs, Meijer, Pieterse, Rouwendal, Schimmelpfeng, van der Spek, Steensma, van der Vuurst de Vries. De benching en voeding der honden geschiedde op de bekende verzorgde wijze door Sirius Hondenbroodfabriek. De desinfectie was in handen van de N.V. Kon. Pharm. Fabr. v/h Brocades Stheeman en Pharmacia. Er viel in Arnhem veel te bewonderen.

Verskillende keurmeesters waren enthousiast over de prachtcollecties, die zij te beoordeelen kregen.' Van al deze keurmeesters herinner ik me de heer Alofs. Toen ik in 1972 mijn eerste hond aanschafte, een Ierse Setter, ging ik bij hem op bezoek en luisterde met rode oortjes naar zijn college over Setters en Spaniels.

WAT EN WIE ZIEN WE?

Twee foto's met hetzelfde groepje van vier Shelties, vastgehouden door een dame, die slechts gedeeltelijk in beeld is. Ook van de andere personen op deze foto's zien we alleen het 'beenwerk'. Het gaat de fotograaf duidelijk om de honden en niet om hun eigenaars. De foto's zijn op verschillende momenten genomen en nu eens niet wanneer de honden worden geshowd. Het spelende kind benadrukt de gemoeidelijke sfeer op deze show en ik denk dat de foto na afloop van de keuringen is genomen. Eén Sheltie is meegekomen voor de gezelligheid, maar van de andere drie – die wel

De vier Shelties gefotografeerd vanuit een andere hoek. Let even op de gebreide 'doorkijkjurk' van de handler.

zijn ingeschreven – weten we de namen. Ze worden genoemd in het *Nederlandsch Kynologisch Tijdschrift*, als de keurrapporten van keurmeester N.J. Alblas daarin worden gepubliceerd.

We zien in dit groepje de driekleur reu Harro van Euskara (Kamp. Larkbeare Buckweat Cake x Bargain of Clerwood), Tako Cheney van Euskara (niet te verwarren met Harro's in 1939 geboren zoon Kamp. Tako van Euskara) en Cita van Euskara. De twee eerstgenoemde worden respectievelijk kampioen en reserve-kampioen en zijn eigendom van de fokster, mevrouw Q.C.G. Ulfers te Brummen. Cita wordt kampioen teef en hoewel dit niet wordt gemeld, kunnen we er misschien van uitgaan dat ook zij eigendom van mevrouw Ulfers is. De vierde Sheltie zou de in 1935 geboren reu Ramsay van Euskara – van dezelfde eigenaresse – kunnen zijn. Behalve Shelties fokt mevrouw Ulfers ook in de jaren dertig Pyrenese Berghonden en in 1943 één

nest Newfoundlanders. Allemaal met als kennelnaam 'van Euskara'.

HARRO VAN EUSKARA

De vader van Harro, *Larkbeare Buckweat Cake*, is een Sheltie met een verhaal. Hij wordt in 1929, vijftien maanden jong, vanuit Schotland naar Nederland geëxporteerd en maakt de reis per auto, trein en vliegtuig. Behalve het feit dat hij bij een tussenstop op vliegveld Croydon de benen neemt en moet worden 'gevangen', wordt hij op Schiphol niet alleen opgewacht door mej. Nelly Dickhoff uit Hilversum, zijn nieuwe eigenaresse, maar ook door de heren kynologen Han Jüngeling, Pieter Toepoel, Johan Pieterse en anderen. Zij – voor een deel bestuursleden van de Raad van Beheer – komen de eerste Sheltie op het vasteland van Europa hoogstpersoonlijk verwelkomen. In een andere lezing zijn ook de heren J.L.J.J. Harms, de secretaris van de Raad van Beheer, en Schuld aanwezig, maar hoe dan ook, Buckweat

Cake (roepnaam 'Warney') krijgt een VIP ontvangst. Op de show in Rotterdam, in oktober 1929, wint hij een eerste plaats met de kwalificatie Uitmuntend. In 1931 wordt hij Nederlands Kampioen. Volgens ooggetuigen behoort deze Sheltie tot het oude werktipe van de Shetland eilanden.

Ook van Harro's moeder, *Bargain of Clerwood* (geboren 1933), weten we iets meer. Zij is gefokt door dr. Margaret Todd – we komen haar hierna weer tegen – en komt in 1934, twee maanden oud, vanuit Schotland naar Nederland. Ze reist samen met *Mimiet of Clerwood* en *Alan-Beq of Clerwood* en gaan alledrie naar de kennels van mejuffrouw Dickhoff.

Terug naar de oude foto's. Helaas heb ik geen verdere gegevens kunnen vinden over Tako Cheney en Cita, maar alweer hebben we op deze foto's te maken met honden die zijn gefokt door een bekende kynologe uit de periode voor de Tweede Wereldoorlog.

DE SHELTIË

Honderden kilometers voor de kust van Schotland liggen de Shetland eilanden. Daaraan ontleent de Shetland Sheepdog – afgekort tot Sheltie – zijn naam. De korte, vochtige zomers en de lange winters vragen om een herdershondje dat niet alleen bestand is tegen dit klimaat, maar ook intelligent genoeg is om het werk bij de veestapel van de veelal kleine boeren te kunnen doen.

Oude afbeeldingen laten een type Sheltie zien dat op de Border Collie lijkt. Aan het begin van de negentiende eeuw zouden er met de boten van IJslandse en Noorse vissers IJslandse Herdershondjes en Noorse Buhunde naar de Shetland eilanden zijn mee gekomen,

Een Shetland Sheepdog – Sheltie – getekend door de kunstenaar Pierro Cozzaglio, circa 1973.

die met de daar aanwezige honden worden gekruist. Er is in die jaren een veelheid aan types binnen deze herdershondjes op de Shetland eilanden aanwezig; soms hebben ze hoofden zoals de Spitsen, met rechtopstaande oren, soms een ronde schedel met ronde ogen. Eén van de eerste liefhebbers van de Sheltie is Mr J. Logie uit Lerwick, een commerciële fokker en hondenhandelaar. Hij kruist een kleine show Collie in met als doel meer uniformiteit te krijgen. Iets dat eerst nog argwanend wordt bekeken, blijkt later een goed besluit te zijn geweest. Logie stelt zijn honden ook ten toon, onder andere in 1910, op een show in Edinburgh. In 1906 verschijnt de eerste Sheltie op Cruft's en in 1908 wordt de 'Shetland Collie Club' in Lerwick – de hoofdstad van de Shet-

land eilanden – opgericht. In 1909 vraagt deze club aan The Kennel Club om de naam van het ras te mogen wijzigen in Shetland Sheepdog, maar dit wordt geweigerd. Verschijning op Cruft's betekent dat dit herdershondje van de Shetland eilanden zijn echte intrede doet in de 'show scene'.

'A COLLIE IN MINIATURE'

Als we nu de Schotse Herdershond – of Collie – en de Shetland Sheepdog – Sheltie – naast elkaar zien, lijkt de Sheltie een Collie in miniatur en dat is precies de omschrijving die in de rasstandaard van 1909 staat: *a Collie in miniature, height to be about 12 inches*. Overigens iets waarmee de Engelse en Schotse fokkers niet gelukkig zijn en in 1928 wordt er een comité in het leven geroepen om de verschil-

Ook in Amerika is de Sheltie aanwezig. Dit is Am. Ch. Twinacres Love on the Rocks. Het eenvoudige herdertje van de Shetland eilanden is veranderd in een showy hond met heel veel haar.

lende inzichten in kaart te brengen. De hoogte van 12 inches wordt gewijzigd in 15 inches en in plaats van een 'miniatuur Collie' wordt nu gekozen voor de zinsnede dat de algemene indruk van een Sheltie die van een langharige Collie is. En daarmee verdwijnt meteen de tot dan bestaande gladharige variëteit.

ZEVEN GENERATIES

In 1914 (andere bronnen noemen 1919) wordt de 'English Shetland Sheepdog Club' opgericht, tegelijkertijd met de erkenning van het ras door The Kennel Club, waarbij als naam Shetland Sheepdog wordt vastgelegd. Later worden er nog diverse (kleine) Schotse Herdershonden ingekruist, zoals in 1924. Dan wordt de tricolour Collie teef *Chestnut Sweet Lady* gekruist met de tricolour Sheltie reu *Chestnut*

Rainbow; er gaan vier pups naar de hiervoor al genoemde dr. Margaret Todd (Clerwood) en zeven generaties later staat *Harro van Euskara* in 1938 op de Kampioenschapsten-

Het hoeden en drijven van schapen of ander kleinvee is een verloren gegaan arbeidsterrein, maar wordt uiteraard wel recreatief gedaan, vooral in Engeland en Amerika.

toonstelling van de K.C. Arnhem. De hiervoor al genoemde Nelly Dickhoff is in de kynologie vooral bekend geworden met haar Samo-jedenkennel 'Samoya'.

Ze heeft blijkbaar een voorliefde voor het importeren van rassen die er in Nederland nog niet zijn, want zij importeert ook de eerste Samo-jeed in Nederland. In de jaren dertig verschijnen er diverse artikelen van haar hand over de Sheltie.

In één adem met mevrouw Ulfers (*van Euskara*) kunnen mevrouw Bier (*of Celestial Superb*) en mevrouw Schoorl (*Haitland*) worden genoemd. Samen met Nelly Dickhoff (*Shetland's*) zijn zij de pioniers in de Sheltie fokkerij voor de Tweede Wereldoorlog.

Vandaag de dag is de Sheltie een gewaardeerde huishond, die echter wel wat te doen moet hebben.

Hondensporten zoals gehoorzaamheid en agilityd zijn zeer geschikt voor dit ras.

Het hoeden en drijven van schapen of ander kleinvee is een verloren gegaan arbeidsterrein, maar wordt wel recreatief gedaan, vooral in Engeland en Amerika. ■